

Danuta Seroka

WŁOŚNICA W 1998 ROKU

W opracowaniu wykorzystano dane sprawozdawcze zawarte w formularzu Mz-56 oraz informacje z dochodzeń epidemiologicznych w ogniskach włośnicy nadesłane przez Wojewódzkie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne.

W roku 1998 zarejestrowano w Polsce w ośmiu województwach łącznie 33 przypadki włośnicy ludzi (tab. I).

Tabela I. Włośnica ludzi w Polsce w 1998 roku. Rejestracja zachorowań w formularzu MZ-56

T a b l e I. Human trichinellosis in Poland in 1998 by province and quarter

Województwo	Liczba zachorowań w kwartale				Razem
	I	II	III	IV	
Białostockie	1	-	-	8	9
Ciechanowskie	1	-	-	-	1
Lubelskie	-	-	-	2	2
Łódzkie	2	-	-	1	3
Olsztyńskie	-	7	-	-	7
Skierniewickie	1	-	-	-	1
Słupskie	-	1	-	-	1
Suwałskie	9	-	-	-	9
Razem	14	8	-	11	33

(-) nie rejestrowano

Zachorowania rejestrowane w I kwartale miały swoje źródło zakażenia w produktach przygotowanych w listopadzie i grudniu poprzedniego roku. Szczegółowe dane o zachorowaniach zawierają tabele II i III.

W 1998 roku nie było zgonów ludzi na włośnicę. Podejrzanie włośnicy potwierdzano metodą ELISA (obecność IgG), morfologicznym badaniem krwi oraz metodą trawienia mięsa, które mogło być źródłem zakażenia. Mięso jednej świni i dzika badano po uboju metodą trichinoskopii z wynikiem ujemnym. Od roku 1992 aż 23 razy zakażone włośniami mięso było dopuszczone do spożycia z powodu ujemnych wyników badania trichinoskopowego (tab. IV).

Szczególnie mięso dzików wymaga zaostrzonej kontroli (wytrawianie lub dwukrotne badanie).

Włośnica ludzi występuje obecnie w Polsce przede wszystkim na terenach endemicznych tworząc ogniska rodzinnych zachorowań, których źródłem jest mięso świń i dzików, przetwarzane we własnym zakresie, nie badane w kierunku włośnicy. Dostyć

Tabela II. Włośnica ludzi w Polsce w 1998 roku. Źródła zakażenia
 T a b l e II. Human trichinellosis in Poland in 1998. Kind of infected meat product

Województwo	Kwar- tał	Liczba ognisk	Liczba po- jedynczych zachorowań	Liczba na- rażonych osób	Liczba chorych osób	Zwierzę, którego mięso było źródłem zakażenia	Badanie poubojowe tuszy w kierunku włośni – metoda	Rodzaj wyrobu, który był przyczyną zakażenia	Miejsce wprowa- dzenia wyrobu do obrotu
Białostockie	I	–	1	3	1	świnia	ujemne trich.	mięso	wyrób własny
	IV	–	1	4	1	świnia	nie badano	mięso	wyrób własny
	IV	–	1	4	1	brak informacji	brak informacji	brak informacji	brak informacji
	IV	1	–	47	6	dzik	brak informacji	kiełbasa	wyrób własny
Ciechanowskie	I	–	1	7	1	dzik	nie badano	mięso	wyrób własny
Lubelskie	IV	1	–	2	2	dzik	nie badano	mięso, wędliny	wyrób własny
Łódzkie	I	1	–	5	2	dzik	ujemne trich.	kiełbasa	wyrób własny
	IV	–	1	2	1	brak informacji	brak informacji	brak informacji	brak informacji
Olsztyńskie	II	1	–	14	7	świnia	nie badano	mieso, wędliny	wyrób własny
Skierniewickie	I	–	1	12	1	brak informacji	brak informacji	brak informacji	brak informacji
Słupskie	I	–	1	2	1	brak informacji	brak informacji	brak informacji	brak informacji
Suwalskie	I	1	–	14	9	świnia	nie badano	wędlina	bazar
Razem		5	7	116	33				

Tabela III. Włośnica ludzi w Polsce w 1998 roku. Dane o chorych

T a b l e III. Human trichinellosis in Poland in 1998 by sex, age, urban/rural distribution, course of disease

Województwo	Ko- biety	Męż- czyźni	Dzieci do 14 lat	Miasto	Wieś	Liczba hospi- talizowanych	Przebieg kliniczny
Białostockie	2	4	3	3	6	5	bezobjawowy, lekki, średnio-ciężki
Ciechanowskie	–	1	–	–	1	1	średnio-ciężki
Lubelskie	1	1	–	2	–	1	lekki
Łódzkie	1	2	–	1	2	3	lekki, średnio-ciężki
Olsztyńskie	2	3	2	–	7	7	lekki, średnio-ciężki
Skierniewickie	–	–	1	–	1	1	bezobjawowy
Słupskie	1	–	–	1	–	1	średnio-ciężki
Suwałskie	3	3	3	–	9	9	lekki, średnio-ciężki
Razem	10	14	9	7	26	28	

często (86 przypadków) rozpoznawane są zachorowania pojedyncze bez możliwości ustalenia źródła zakażenia (tab. IV).

Aktualna sytuacja włośnicy wyraźnie więc wskazuje na coraz sprawniejszą kontrolę mięsa w przetwórnictwach produkujących na sprzedaż.

Pojedyncze zachorowania mogą być wynikiem niewykrywania metodą trichinoskopii małej inwazji larw w tuszy lub pojawieniu się mniej inwazyjnego gatunku pasożyta (*T. britovi*). Wskazywałby na tę możliwość również stosunkowo lekki przebieg zachorowań i zakażenia bezobjawowe.

W latach 1993–1998 wśród 1454 osób spożywających zakażone włośnicami mięso, objawy kliniczne wystąpiły u 385 (26%).

W listopadzie 1998 Zakład Epidemiologii zwrócił się do pana doc. dr hab. B. Wojtonia Zakład Higieny Żywności Pochodzenia Zwierzęcego, Państwowy Instytut Weterynaryjny, Puławy) z prośbą o komentarz odnośnie informacji opublikowanej w „Euro-surveillance” (1998, vol. 3 nr 8/9, str. 85–88) mówiącej o zakażeniu włośnicą polskich koni eksportowanych do Włoch.

Pan doc. Wojton wyjaśnił, że „zgodnie z danymi uzyskanymi z Głównego Inspektoratu Weterynarii, w Polsce od roku 1995 obowiązuje badanie koni w kierunku włośnicy w rzeźniach posiadających uprawnienia eksportowe. Do momentu wejścia w życie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 11 grudnia 1998 roku w sprawie sposobu badania zwierząt rzeźnych, badania, oceny i znakowania mięsa, wykorzystania mięsa o ograniczonej przydatności do spożycia, mięsa niezdatnego do spożycia oraz prowadzenia dokumentacji z tym związanej, badanie koni odbywało się na podstawie pisma Departamentu Weterynarii WetWIS EU 463/1/1/95 z dnia 9 stycznia 1995 r.

Do badania pobierane są próby a 10g z mięśni języka, żuchwy lub filarów przepony. Jednocześnie informujemy, że zgodnie z wymaganiami importera (Włochy) badanie koni w kierunku włośnicy dokonywane jest na próbie zbiorczej z 2 koni a nie z 20 jak przewidują wymagania UE. Zgodnie z danymi, które otrzymaliśmy z Głównego

Tabela IV. Włośnica ludzi w Polsce w latach 1992-1998

Table IV. Human trichinellosis in Poland 1992-1998 by province, no. of outbreaks, no. of cases in outbreaks and no. of single cases, source of infected meat

Województwo	Liczba ognisk ¹	Liczba zachorowań w ogniskach	Liczba pojedynczych zachorowań	Spożywano zakazane mięso:			Badanie mięsa poubojowe z wynikiem ujemnym
				świni	dzika	nie ustalono	
Warszawskie	3	21	6	3	1	-	1
Białsko-podlaskie	1	2	-	1	-	-	-
Białostockie	16	67	20	18	6	8	5
Bydgoskie	3	30	-	1	2	-	-
Ciechanowskie	1	5	1	-	2	-	-
Gdańskie	3	241	-	1	1	1	1
Gorzowskie	2	236	3	2	-	-	-
Katowickie	-	-	1	-	-	1	-
Kieleckie	1	2	1	2	-	-	-
Koszalińskie	5	87	2	6	-	1	-
Krośnińskie	1	5	3	4	-	-	-
Legnickie	3	18	-	3	-	-	-
Leszczyńskie	1	18	-	1	-	-	-
Lubelskie	1	2	-	-	1	-	-
Łomżyńskie	2	15	3	2	-	-	1
Łódzkie	1	2	2	-	1	2	1
Olsztyńskie ²	7	97	5	1	5	1	1
Opolskie	1	5	1	1	-	1	-
Ostrołęckie	1	4	-	1	-	-	-
Piłskie	1	29	-	-	1	-	-
Piotrkowskie	-	-	1	-	1	1	-
Płockie	1	4	-	1	-	-	-
Poznańskie	6	75	5	7	-	4	3
Radomskie	4	12	7	6	-	1	1
Siedleckie	-	-	3	2	-	1	-
Sieradzkie	-	-	1	1	-	-	-
Skierniewickie	-	-	2	-	-	2	-
Słupskie	2	13	3	1	1	2	-
Suwałskie	8	40	3	7	3	1	6
Szczecińskie	-	-	1	-	-	1	-
Toruńskie	2	7	4	3	2	2	3
Włocławskie	-	-	1	-	1	-	-
Wrocławskie	1	2	1	1	-	-	-
Zamojskie	-	-	1	1	-	-	-
Zielonogórskie	-	-	1	1	-	-	-
Razem	78	1 039	82	78	28	30	23

1) Dwa zachorowania i powyżej; 2) 1 zgon

Inspektoratu Weterynarii, w roku 1998 podobnie jak w latach poprzednich nie stwierdzono występowania włośnicy u koni rzeźnych. Z tego powodu wydaje się mało prawdopodobne by koń z Polski był przyczyną zarażenia włośnicą w Brescia (Włochy)".

D. Seroka

TRICHINELLOSIS IN 1998

SUMMARY

The decreasing problem in human trichinellosis still can be observed during last years in Poland.

The presence of *Trichinella* endemic areas in the north-east part of the country still determines the necessity of the very careful the meat survey against *Trichinella spiralis*.

Adres autorki:

Danuta Seroka

Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa